

HANDIKAPP FÖRBUNDEN

2017-03-14

Synpunkter på Europa 2020-strategin

Handikappförbunden är ett samarbete för 39 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt – rätten för personer med funktionsnedsättningar att fungera på jämlika villkor i samhällets alla delar. Vi byter namn till Funktionsrätt Sverige den 18 maj 2017.

Vi samarbetar aktivt med europeiska organisationer som representerar 80 miljoner européer med funktionsnedsättning, 150 miljoner äldre personer och konsumentorganisationer.

Vårt bidrag utgår från Universell Utformning

Vi driver på för att implementera **Universell Utformning**, definierat i funktionsrättskonventionen och en skyldighet för de över 170 stater som ratificerat konventionen, för att **säkerställa att allt nytt som skapas utgår från människors olika behov och förutsättningar** samt att befintlig miljö och service gradvis görs tillgängligt. **EU och Sverige** har ratificerat FN-konventionen och åtagit sig detta. FN förordar "twin track" – mainstreaming parallellt med att stärka egenmakt för full delaktighet. För att nå mål som rör **utbildning, arbete, social inkludering** och FOU måste politiken utformas utifrån **Universell utformning** och säkerställa inkludering av exkluderade.

Vi är aktivt involverade i **standardisering om hållbar upphandling** ISO20400, **socialt ansvarstagande** ISO26000, europeiska mandat kopplade till upphandling (mandat 376 och 420), **processer för att säkerställa universal utformning** av produkter, tjänster och system i **ledningssystem** (mandat 473) samt europeisk lagstiftning på flera områden. Våra kongressmål rör flera av de områden som lyfts i EU2020 och Agenda 2030 **hälsa, arbete och försörjning, utbildning och inkluderande samhällsplanering**.

Vår bild av bakgrund och nuläge

Samhället blir allt mer segregerat. Människor som faller utanför systemen blir mer osynliga. Personer med funktionsnedsättning är överrepresenterade bland de som hoppar av utbildning, saknar sysselsättning och är socialt exkluderade. Samhällsorienterad forskning och utveckling saknas. Trots lagstiftning sedan 60- och 70-talen om tillgänglig byggd miljö och kollektivtrafik, har brister i uppföljning (enforcement) lett till att lagar inte har gett effekt. Instrumentet upphandling prioriteras framgångsrikt med uppföljning och satsningar på miljömässig hållbarhet men inga initiativ tas för att göra motsvarande kring tillgänglighet som har starkare stöd i lag, trots kritik från FN i april 2014.

Sverige är ett av världens rikaste länder. Internationella bedömare drar slutsatsen att Sveriges ekonomiska tillväxt hör ihop med besparingar på våra områden. Neddragningar inom LSS görs i strid med kritik från FN. Men det finns också en paradox i att det satsas på så kallad "välfärdsteknik" som exportvara som riskerar ökade kostnader för staten och att individer blir beroende av stöd. Istället för att säkerställa tillgänglighet och universell utformning, med ökad självständighet och förutsättningar att studera, bo och arbeta för ungdomar med funktionsnedsättningar och för äldre personer som vill vara aktiva och arbeta längre. Se även inspel till Agenda 2030.

Begreppet investeringar används för miljö men för inkludering används "kostnader" som anledning för att begränsa sociala rättigheter i strid med åtaganden. Det är kortsiktigt och slöseri med långsiktigt investeringar att missa mainstreama universell utformning, och tumma på krav i byggd miljö, kollektivtrafik och digitalisering även med tanke på den demografiska utvecklingen.

Nyligen publicerade EU en analys av funktionshinderstrategin som löper parallellt med EU2020 och kommissionären Marianne Thyssén noterade särskilt att personer med funktionsnedsättning i Europa ser en tydlig brist på politisk vilja. Prioriteringar i den strategin om tillgänglighet, delaktighet, jämlikhet, arbete, utbildning, socialförsäkringar och hälsa är nödvändiga för att nå inkludering.

Förslag till åtgärder

Handikappförbunden föreslår konkreta åtgärder för att effektivisera arbetet i linje med regeringens löfte att "alla beslut ska tas med hänsyn till mänskliga rättigheter och människors delaktighet". Politisk handlingskraft och vilja att stärka mänskliga rättigheter och inkludering är viktigare än någonsin.

Konkreta förslag till förbättrande åtgärder för att nå EU2020:

- Skapa bättre styrning och uppföljning. Koppla EU2020 till inkluderande mål i Agenda 2030 och till kritik från FN om att utveckla indikatorer, bättre statistik och likhet över landet.
- Integrera universell utformning i planer och uppföljning för punkt 4.1 - 4.4 i nationella reformprogrammet. Prioritera inkludering och skapa omställning från onödiga särlösningar.
- Tumma aldrig på krav på tillgänglighet i byggd miljö, kollektivtrafik, utbildning och arbete. Utveckla stöd och uppföljning av tillgänglighet och universell utformning i upphandling (jfr grön upphandling) (4.1 och 4.3)
- Satsa på universellt utformat lärande som utgår från olikhet som norm, så att fler unga vill fortsätta lära (4.2)
- Satsa på forskning, innovation och utveckling för universell utformning, som horisontell princip (4.4)
- Se över varför regionalfonden undantar tillgänglighet som horisontell princip i sitt arbete (punkt 5).

Källor och underlag i urval

[Handikappförbundens inspel EU2020 mars 2016](#)

[Handikappförbundens inspel Agenda2030 mars 2017 \(se vissa data\)](#)

[Tal av Marianne Thyssén vid Accessibility Workshop 2-3 februari 2017 samt presentationer från workshopen](#)

[EU:s utvärdering av Disability Strategy publicerad 2017-02-02](#)

[European Disability Forum om EU2020 - ställningstagande 2015](#)

[Universal Design for learning UDL](#)

[Sverige bäst i världen för företag Forbes 2016](#)

